

DE HEILIGE DOOP.

ZONDAG 26.

Vraag 69: Hoe wordt gij in de Heilige Doop vermaand en verzekerd, dat de enige offerande van Christus, aan het kruis geschied, u ten goede komt? Antwoord: Alzo dat Christus dit uitwendig waterbad ingezet ^{a)} en daarbij toegezegd heeft b), dat ik zo zéker met Zijn bloed en Geest van de onreinheid mijner ziel, dat is: van al mijn zonden gewassen ben, als ik uitwendig met het water (dat de onzuiverheid des vleses pleegt weg te nemen) gewassen ben c).

- a) Matth. 28 : 19; Hand. 2 : 38.
- b) Matth. 3 : 11; Mark. 16 : 16; Rom. 6 : 3v.
- c) Mark. 1 : 4, Luk. 3 : 3, 1 Petrus 3 : 21.

Verklaring van Vraag 69.

Naar het schijnt, had men eerst wel mogen verklaren, wat de Doop inhoudt. Maar toch is de eerste Vraag niet zonder reden alzó gesteld, opdat het voornaamste gebruik en nut van de Doop, alsook de gehele inhoud dezer verborgenheid, al direct in het begin verklaard, en toch ook tegelijk de definitie gegeven wordt. Want de hele definitie is al in het antwoord uitgedrukt, als men er maar het woord „Doop" aan toevoegt: „De Doop is een uiterlijk waterbad, door Christus ingesteld", enz.

In de tweede Vraag, n.l. vraag 70, wordt de betekende zaak van de Doop uiteengezet. In de derde Vraag, n.l. vraag 71, wordt de instelling meegedeeld, die het bevel en de belofte van Christus bevat, zodat deze ceremonie kracht bezit om te betekenen en te verzegelen.

In de vierde en vijfde Vraag, n.l. de vragen 72 en 73, wordt de zin en reden van de sacramentele uitdrukkingen, die in de Heilige Schrift inzake de Doop in gebruik zijn, verklaard.

In de laatste Vraag, n.l. vraag 74, wordt tegenover de Wederdopers de Kinderdoop gehandhaafd.

Maar om tot een vollediger uitleg van de Catechismusvragen te komen betreffende de Doop, zullen wij nagaan.

1. Wat de Doop is, en waarom hij zo heet.
2. Waartoe hij is ingesteld, en waarom hij niet weer herhaald wordt.
3. De instelling des Doops, en welke betekenis de woorden der instelling bezitten.
4. Welke uitdrukkingen de Heilige Schrift i.v.m. de Doop gebruikt.
5. Over het wettig gebruik van de Doop.
6. Of de Doop voor de besnijdenis in de plaats kwam, en over de Johannes-Doop.
7. Wie men behoort te dopen, en over de kinderdoop.

(Daarna komt er nog een aanhangsel over de besnijdenis).

1. Wat de Doop is, en waarom hij zo heet.

Bij de vraag „Wat de Doop is", komt ook de volgende vraag aan de orde: Waarnaar dit sacrament „Doop" genoemd wordt. Doop heet in het Grieks „Baptismos" en „Baptisma", welk woord betekent: een indompeling in het water, een wassing, of de

daad zelf, wanneer men iets indoopt of afwast. Het komt van het woord „Baptizein”, en dat komt weer van „Baptein”, hetwelk betekent: natmaken, onder water dopen, afwassen enz. Daardoor worden wij erin onderwezen, op welke manier vroeger de bediening van de Doop placht te geschieden in de Oosterse landen, en vooral ten tijde van Johannes de Doper, Christus en de Apostelen: n.l. dat de mensen helemaal in het water ondergedoopt en afgewassen werden. Op deze manier van dopen zinspelen de Apostelen meermalen, wanneer zij over de Doop spreken en over hetgeen daardoor betekend wordt; zoals Paulus in Rom. 6 : 4 de Doop een afbeelding noemt van de dood, de begrafenis en de opstanding van Christus in ons. De volken, die meer naar het Noorden wonen, schijnen voor de „Baptismos”, d.w.z. de doop „Rhantismos”, d.w.z. besprenging (welk woord Petrus in 1 Petrus 1 : 2 gebruikt) te gebruiken. Maar dat is van minder betekenis, mits er maar een afwassing plaats heeft door water. Want het woord „Baptizein” betekent zowel indompelen als besprengen. Welnu, op deze beide manieren heeft de afwassing plaats. En het woord „Baptizein” wordt ook wel voor afwassen alleen gebruikt, Luk. 11 : 38. De Farizeeër verwondert zich over het feit, dat Christus voor de maaltijd niet eerst „Ebaptisthè”, d.w.z. gewassen was. En wanneer de Farizeeën, volgens Marc. 7 : 4, van de markt komen, dan eten zij niet, als ze niet eerst „Baptizontai”, d.w.z. gewassen zijn. En in diezelfde tekst noemt Markus de wassingen der drinkvaten „Baptismos po-tèrioôn.”

De definitie van de Doop kan uit de Catechismus (over)genomen worden, Vraag 69: *“De Doop is een uitwendig waterbad, van Christus ingesteld, Die daarbij toegezegd heeft, dat enz..”* Van deze definitie is dit de betekenis: de Doop is een ceremonie of een heilig werk, van Christus onder het Nieuwe Testament ingesteld, waardoor wij in het water gedompeld of met water besprengd worden in de Naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes; om aan te duiden, dat wij door God in genade aangenomen worden, omwille van het bloed van Christus, dat voor ons uitgegoten is, waardoor wij door Zijn Geest wedergeboren en wederom verplicht worden, om deze weldaden door het geloof te ontvangen en in nieuwheid des levens te wandelen.

Of, nog korter, op de volgende manier: *De Doop is een indompeling in het water, ingesteld door Gods Zoon, onder het uitspreken van de volgende woorden: „Ik doop u in den Naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes”,* opdat het een getuigenis zijn zou, dat zij die zo gedoopt worden, weer met God, om Christus' wil, door het geloof verzoend, en door de Heilige Geest geheiligd worden tot het eeuwige leven. Het heet van ons, dat wij in genade aangenomen worden omwille van Christus' bloed, dat in Zijn dood voor ons aan het kruis vergoten is, d.w.z. omwille van Christus' gehele vernedering, welke ons door het geloof wordt toegeëigend.

Deze definitie wordt bevestigd door de volgende teksten uit de Bijbel: Matth. 28 : 19: „Gaat dan henen, onderwijst alle volken, dezelve dopende in den Naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes”, d.w.z. door het waanteken van de Doop hun betuigende, dat zij door de Vader, om Zijn Zoon, in genade aangenomen, en door de Heilige Geest geheiligd worden. Mark. 1 : 4 en Luk. 3 : 3: „Johannes was dopende in de woestijn, en predikende den Doop der bekering tot vergeving der zonden”; Mark. 16 : 16: „Wie geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden.”

Daarom bevat de Doop

1. het element of teken, namelijk het water, en de gehele ceremonie;
2. het woord des bevels en der belofte. Uit kracht van het bevel heeft het teken het vermogen om de betekende zaken te bevestigen. De belofte verklaart, en biedt de zaken aan, die door de ceremonie betekend worden; en deze zijn de besprenging met Christus' bloed, of de afwassing der zonden door het bloed van Christus, en de

afsterving van de oude, en de levendmaking van de nieuwe mens. Het bevel luidt: „Gaat henen, onderwijst alle volken.” De woorden der belofte luiden: „Doopt ze in den Naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes. Wie geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden.”

Bezwaar 1. In de Catechismus wordt de Doop genoemd: een uiterlijk waterbad. Daarom is hij alleen een teken of een bloot teken.

Antwoord: Dit volgt er niet uit, omdat in de conclusie meer (vast)gesteld wordt dan in het voorafgaande, n.l. het woord „alleen.” Want de Catechismus zegt niet, dat de Doop alleen een uiterlijk waterbad is, maar de belofte van de geestelijke afwassing is er bij gedaan, waarmee het uiterlijke teken, mits wettig gebruikt, steeds samengevoegd is. Zonder deze belofte is de Doop, evenals trouwens alle sacramenten, een bloot teken. Ook voor de ongelovigen, die de belofte niet door het geloof ontvangen, is hij inderdaad niets anders dan alleen een afwassing des waters, en een bloot en ijdel teken; zoals hij voor Simon de Tovenaar geweest is. Daarom wordt in de conclusie op een bedrieglijke manier door het woordje „alleen” het teken der belofte en de betekende zaak, welke in het voorafgaande verstaan wordt samengevoegd te zijn, bij het wettig gebruik uitgesloten.

Bezwaar 2. Er waren ook onder het Oude Verbond menigerlei dopen of afwassingen. Daarom is de Doop geen speciaal sacrament van het Nieuwe Testament, Hebr. 9 : 10.

Antwoord. Er is een heel groot verschil tussen de ceremoniële afwassingen der Wet en „onze” Doop.

1. Want die afwassingen waren geen teken van de ingang of inlijving in de Gemeente, zoals onze Doop is.

2. Die afwassingen waren ingesteld om bepaalde ceremoniële onreinheid af te wassen; zoals wanneer iemand door het aanraken van een dood lichaam of van enig onrein ding, zich besmet had, dan moest de ceremoniële onreinheid met een ceremoniële afwassing gereinigd worden. Maar onze Doop is ingesteld, om een zedelijke (= morele), d.w.z. een door de Zedenwet verboden onreinheid, n.l. onze zonden, af te wassen; zoals Ananias tot Paulus sprak, Hand. 22 : 16: „Sta op, laat u dopen en uwe zonden afwassen.”

3. De afwassingen onder het Oude Testament zijn een voorbeeld van de afwassing der zonden, die geschieden zou door en om Christus, Die nog komen moest. En onze Doop verzegelt ons die door en om Christus, Die nu gekomen is.

4. Tot die oude afwassingen waren alleen de Joden, maar tot onze Doop zijn alle volken en de ganse Gemeente verplicht.

5. Tenslotte, de afwassingen der Wet zijn door Christus weggenomen, omdat die onreinheid en de ceremoniële Wet zelf, met de komst van Christus ophouden. Maar de afwassing van de Doop duurt steeds voort. Want er staat in Matth. 28 : 19v.: „Doopt alle volken, en Ik ben met ulieden alle de dagen tot de voleinding der wereld.” Dus hebben deze afwassingen slechts alleen de naam met onze Doop gemeen, welke Doop een sacrament is, door Christus eerst ingesteld, en daarom ook eigen aan het Nieuwe Testament.

(Bastingius). Wat nu het uiterlijke teken van de Doop betreft: Dit bestaat uit twee delen, n.l. het element en de ceremonie. Het element is rein water, volgens de instelling van Christus, Die geen andere elementen of tekenen hiervoor verordend heeft. De ceremonie is, dat door de dienaar van het Heilig Evangelie het lichaam van de dopeling in het water gedompeld of daarmee besprengd of gewassen .wordt in de

Naam des Vaders, en des Zoons en des Heiligen Geestes. Zulk een element en ceremonie heeft Christus tot een teken ingesteld, om de overeenkomst tussen het water en de wassing van het lichaam, mét de betekende zaak, welke is het bloed van Christus en de reiniging onzer zielen van de zonde daardoor. Want om het bloed van Christus vergeeft God de zonden, en zuivert, vernieuwt en wederbaart de Heilige Geest zelfs onze natuur, die verdorven is.

Daarom, het smout, speeksel, de bezwering, het zout, de waskaars en meer van die onbenulligheden, die in het pausdom bij de Doop gebruikt worden, zijn niet door Christus ingesteld, ook niet door de Apostelen of bij de Oud Christelijke kerk herhaald; zoals men dat opmerken kan uit Augustinus' woorden, die vaak gebruikt worden en welbekend zijn: „Het Woord komt bij het element, en het wordt een sacrament.” Want daar verstaat hij onder het element niets anders dan het element des waters, en onder het Woord verstaat hij het Doopbevel en de instelling om de Doop te gebruiken; en wanneer die twee bijeengevoegd zijn, vormen ze het sacrament van de Doop, hetwelk dient tot verzegeling van de belofte des eeuwigen levens, zoals die in het bevel van de Heilige Doop begrepen is. (vgl. N.G.B., art. 34).

De *betekende zaak* in de Doop is de besprenging of wassing, welke plaats heeft door het bloed van Christus, tot vergeving der zonden; alsook de inwendige wassing, vernieuwing en heiliging, welke door de Geest van Christus geschiedt, waarover in de Catechismus nu verder geleerd wordt.

Vraag 70: Wat betekent het, met het bloed en de Geest van Christus gewassen te zijn.

Antwoord: Het wil zeggen: vergeving der zonden van God uit genade te hebben, om het bloed van Christus, dat Hij in Zijn offer aan het kruis voor ons uitgestort heeft ^a). Daarna ook door de Heilige Geest vernieuwd, en tot lidmaten van Christus geheiligd te zijn, opdat wij hoe langer hoe meer de zonden afsterven en in een Godzalig, onstraffelijk leven wandelen ^b).

a) Joh. 1 : 33; 3 : 5, Rom. 6 : 4, 1 Kor. 6 : 11 en 12 : 13, Kol. 2 : 11v., Tit. 3 : 3, 5.

b) Ez. 36 : 25v., Zach. 13 : 1, Hebr. 12 : 24, 1 Petrus 1 : 2, 1 Joh. 1 : 7, Openb. 1 : 5 en 7 : 14.

Verklaring van Vraag 70.

Er is tweeërlei afwassing in de Doop, een uiterlijke, n.l. door het water, en een innerlijke, die door het bloed en de Geest van Christus geschiedt. De innerlijke wordt betekend en verzegeld door de uiterlijke, en gaat daarmee steeds gepaard bij het wettig gebruik van de Doop. Deze innerlijke afwassing is ook weer tweeërlei, n.l. een afwassing met het bloed, en één met de Geest van Christus; beide geschieden tezamen, en worden in deze vraag verklaard.

De afwassing met het bloed is de vergeving der zonden, of de rechtvaardiging om het vergoten bloed van Christus. De afwassing des Geestes is een vernieuwing door de Heilige Geest. Door het bloed van Christus afgewassen te worden, betekent gerechtvaardigd te worden, of vergeving van zonden te bezitten, om niet, uit genade, om het bloed van Christus, voor ons aan het kruis vergoten. Met de Geest afgewassen worden, wil zeggen: door de Heilige Geest wedergeboren worden; welke wedergeboorte en verandering van de verkeerde tot goede genegenheden, die door de kracht van de Heilige Geest plaats heeft in de wil en het hart, zodat wij de zonden haten, en daarentegen een voornemen hebben om naar Gods wil te leven.

Dat deze tweeërlei afwassing der zonden door de Doop wordt betekend, is duidelijk op grond van de volgende teksten, Mark. 1 : 4: „Johannes was dopende in de woestijn, en predikende den Doop der bekering tot vergeving der zonden”, 1 Kor. 6 : 11: „En dit waart gij sommigen, maar gij zijt afgewassen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd in den Naam des Heeren Jezus, en door den Geest onzes Gods.” Dat blijkt ook daaruit, wanneer de Schrift zegt, dat wij door de Doop met Christus sterven en begraven worden, het lichaam des zondigen vlees uittrekken en Christus aandoen, enz., Rom. 6 : 3, Kol. 2 : 11; Gal. 3 : 27. Daarom is de Doop dus een waarteken van beide afwassingen, n.l. van de vergeving der zonden en van de wedergeboorte door de Heilige Geest; niet alleen omdat ze met die beide enige overeenkomst heeft, maar ook omdat deze twee weldaden steeds aan elkaar verbonden zijn, en de een niet zonder de ander kan voorkomen. Want als Christus ons niet wast, dan hebben wij geen deel met Hem, Joh. 13 : 8, en indien iemand den Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe, Rom. 8 : 9.

En er is een onderscheid tussen de rechtvaardigmaking, die door het bloed van Christus plaats heeft, én de wedergeboorte door Zijn Geest. De rechtvaardiging geschiedt in dit leven volkomen door toerekening, zoals er geschreven staat in Rom. 8 : 1: „Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn.” Maar de wedergeboorte en verandering van onze verdorven natuur geschiedt in dit leven niet volkomen, maar alleen in haar beginselen; zó echter, dat het beginsel daarvan werkelijk in alle Godzaligen voorkomt en door alle bekeerden ervaren wordt, terwijl zij nog in dit leven zijn. Want alle ware Godzaligen hebben in hun wil en hart een voornemen en ijver om aan God te gehoorzamen, zodat zij ook over de overige onvolkomenheden een groot leedwezen dragen (Vgl. N.G.B., art. 15).

2. Waartoe de Doop is ingesteld, en waarom ze niet herhaald wordt.

Het *eerste en voornaamste doel* waartoe de Doop ingezet is, is: opdat ze een publiek getuigenis zou zijn, om voor hen die gedoopt worden te bevestigen de genade van God en de geestelijke afwassing der zonden dóór het bloed en de Geest van Christus, d.w.z. de genadige kwijtschelding der zonden of de rechtvaardigmaking om en door Christus' bloed; en ook de wedergeboorte of het herstel der natuur door de Heilige Geest, n.l. dat God ons deze gaven in het heden geeft, en hiernamaals steeds geven zal. Want God Zelf doopt ons door de handen van Zijn dienaars, en Hij betuigt deze Zijn wil door dit uiterlijk sacrament (vgl. N.G.B., art. 34).

Het feit nu, dat deze bevestiging van Gods genade het voornaamste doel van de Doop is, wordt bewezen:

1. Uit het Doopformulier. Want wij worden gedoopt in de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes; hetgeen betekent, dat wij krachtens de autoriteit, bevel en wil van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest gedoopt worden, en dat wij, wanneer wij door deze waarachtige God in genade aangenomen zijn, Hem ook geheel toegeëigend worden.
2. Uit de belofte, die aan deze plechtigheid verbonden is, Marc. 16 : 16: „Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden.” Daarom verklaart God met deze ceremonie, dat Hij hen, die naar Zijn instelling gedoopt zijn, wil zalig maken naar het verbond van Zijn belofte.
3. Uit andere teksten van de Heilige Schrift, zoals 1 Petrus 3 : 21: „Waarvan het tegenbeeld, de Doop, ons ook behoudt”; Hand. 22 : 16: „Sta op en laat u dopen en uwe zonden afwassen, aanroepende den Naam des Heeren”; Rom. 6 : 3v.: „Of weet gij niet, dat zovelen als wij in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in Zijnen dood gedoopt zijn?”

Wij zijn dan met Hem begraven door den Doop in den dood", Kol. 2 : 11v.: „In Welken gij ook besneden zijt met een besnijdenis die zonder handen geschiedt, in de uittrekking van het lichaam der zonden des vleses, door de besnijdenis van Christus; zijnde met Hem begraven in den Doop", en Tit. 3 : 5: Hij „heeft ons zalig gemaakt, niet uit de werken der rechtvaardigheid, die wij gedaan hadden, maar naar Zijne barmhartigheid door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes.”

Het *tweede* doel is: Opdat de Doop een aanzegging zij van onze plicht, om ons te schikken tot geloof en boetvaardigheid. Tot geloof, opdat wij deze enige God, Welke is de eeuwige Vader van onze Heere Jezus Christus, én de Zoon en de Heilige Geest, in Wier Namen wij gedoopt worden, belijden, dienen en Zijn aangeboden weldaden met een waarachtig geloof omhelzen. Tot boetvaardigheid, opdat wij, door deze ceremonie vermaand, ons hele leven lang ons daarop toeleggen, nu wij door het bloed van Gods Zoon gewassen en door Zijn Geest wedergeboren zijn, om in nieuwheid des levens te wandelen en schuldige dankbaarheid te bewijzen; zoals er geschreven staat in Marc. 1 : 4: „Johannes was dopende in de woestijn en predikende den Doop der bekering tot vergeving der zonden", 1 Kor. 6 : 11: „En dit waart gij sommigen; maar gij zijt gewassen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd in den Naam des Heeren Jezus en door den Geest onzes Gods", Rom. 6 : 2-4: „Wij die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven? Of weet gij niet, dat zovelen als wij in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in Zijnen dood gedoopt zijn? Wij zijn dan met Hem begraven door den Doop in den dood, opdat gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij in nieuwheid des levens wandelen zouden.” En gedoopt worden in de dood van Christus, betekent niet slechts: tot dat doel gedoopt worden, dat wij aan alle weldaden van Christus' dood deel zouden krijgen, en wel op zulk een wijze, alsof wij met Hem gestorven waren geweest maar ook om metterdaad met Christus te sterven, d.w.z. door de kracht van Christus' dood de begeerlijkheden des vleses doden, en met Hem tot een nieuw leven opstaan; want die beide dingen bewerkt God in de Doop: Hij belooft ons de doding des vleses, en Hij verplicht ons daar tegelijk toe (Vgl. N.G.B., art. 34).

Het *derde* doel is: Opdat de Doop een teken zijn zou van onze ingang en aanneming in de Gemeente. Want God wil, dat alle burgers van Zijn Gemeente op deze manier aangenomen zullen worden, en dat zij die niet gedoopt zijn, terwijl zij dat wel zouden kunnen, niet tot Zijn Gemeente gerekend zullen worden. Daarom lezen wij ervan, hoe de kamerling, Hand. 8 : 38, Cornelius, Hand. 10 : 48, de Stokbewaarder te Filippi, Lydia de purperverkoopster, Hand. 16 : 14 en 33, Paulus, Hand. 9 : 18, enz., zodra zij christen geworden zijn, ook terstond gedoopt werden. Daarom wordt ook het Avondmaal alleen aan de gedoopten gegeven, omdat zij alleen in de Gemeente zijn ingegaan en opgenomen. In dit verband passen de volgende teksten, Matth. 28 : 19: „Gaat dan henen, onderwijst alle volken, die dopende" Het woord „onderwijst" - in het Grieks „matheteusate" --, dat Christus hier gebruikt, betekent eigenlijk: „maakt discipelen", hen dopende en lerende hen onderhouden, enz. Zoals blijkt uit Joh. 4 : 1, „dat de Farizeeën gehoord hadden, dat Jezus meer Discipelen maakte en doopte dan Johannes.” Dat de Doop mede tot dit doel ingesteld is, wordt ook daarmee bevestigd, dat hij in de plaats van de besnijdenis gekomen is, en die was ook eertijds een sacrament, waardoor men in de Kerk opgenomen werd, enz.

Het *vierde* doel is: Opdat de Doop een kenteken zou zijn, waardoor de Kerk van andere heidenen en sekten in de wereld onderscheiden wordt. Dit doel volgt uit het

vorige. Want zij die door een sacrament openlijk in de Kerk opgenomen en a.h.w. ingehuldigd worden, die worden daarmee afgescheiden en a.h.w. door een veldteken onderkend van allerlei andere soorten („van alle ander gespuys der Menschen.”) mensen. Daarom zegt Christus in Matth. 28 : 19: „Gaaf dan henen, onderwijst alle volken, dezelve dopende", enz., alsof Hij zeide: Vergadert de Kerk door het Woord, en hen die ge tot Mijn discipelen zult gemaakt hebben, verzegelt ze allen tezamen en onderscheidt ze door de Doop.

Het *vijfde* doel is: Opdat de Doop een aanduiding of herinnering zou zijn aan het kruis, dat de Kerk in deze wereld dragen moet; en tevens een troost van haar behoud en verlossing, n.l. dat de gedoopten weliswaar in tegenheden zullen verdrinken, maar dat zij daaruit stellig weer zullen opkomen. En daarom worden in Matth. 20 : 22 door Christus de tegenheden een Doop genoemd, wanneer Hij zegt: „Kunt gij met den doop gedoopt worden, waarmede Ik gedoopt worde?" Deze betekenis en dit beeld komt heel duidelijk uit in de ceremoniën van de Doop. Want de onderdompeling beeldt de ellende der Gemeente af, n.l. dat wij wel ingedoopt of onderdrukt worden, maar niet zullen verdrinken, d.w.z. dat de Gemeente uit de wateren der verdrukking weer zal bovenkomen en verlost worden. Uit dat oogpunt wordt de Doop vergeleken met de zondvloed, 1 Petrus 3 : 1. Want zoals Noach met de zijnen, ten tijde van de zondvloed in de ark besloten, behouden is - zij het niet zonder gevaren en moeilijkheden -, zo zullen ook zij, die in Christus' Kerk door de Doop ingelijfd zijn - wanneer zij Hem trouw aanhangen, al worden ze dan ook met veel ellendigheden verdrukt - toch stellig uiteindelijk verlost worden, terwijl de anderen buiten de Kerk, als buiten de ark (zijnde), door de zondvloed der zonden en straffen verstikt worden. In dit verband past de tekst van Paulus, waar hij de Doop vergelijkt met de doortocht door de Rode Zee, 1 Kor. 10 : 2: „En allen in Mozes gedoopt zijn, in de wolk en in de Zee.”

Het *zesde* doel is: Opdat de Doop de eenheid der Gemeente zou aanduiden en ervan zou getuigen, dat de leden der Kerk tot onderlinge liefde verplicht zijn, en tevens het Geloofsartikel zou verzegelen: „Ik geloof een heilige, algemene, christelijke Kerk, de gemeenschap der heiligen", n.l. mét Christus en onder elkaar, zoals er geschreven staat in 1 Kor. 12 : 13: „Want wij allen zijn door énen Geest tot één lichaam gedoopt"; en Paulus, in EL 4 : 5, telt de Doop (ander de dingen, waardoor de enigheid des Geestes door de band des vredes behouden wordt, wanneer hij zegt: „Eén Heere, één geloof, en één Doop.” Dit doel kan echter al onder het vierde begrepen worden, want wanneer de Doop de leden der Kerk onderscheidt van andere sekten, dan voegt en verenigt ze ook onderling samen.

Het *zevende* doel is: Opdat de Doop een middel zijn zou, om daardoor de leer van de belofte der genade en zaligheid, zoals die door en om Christus' bloed en dood gegeven is, te onderhouden en verbreiden; en opdat de gedoopten gelegenheid zouden hebben om te leren én anderen te onderrichten inzake de Insteller, de betekenis en het gebruik van de Doop.

Wanneer er nu gevraagd wordt: Waarom er slechts éénmaal gedoopt wordt en de Doop niet dikwijls herhaald behoort te worden? dan antwoorden wij daarop het volgende: 1. De Doop is een sacrament der wedergeboorte. En zoals wij maar eenmaal geboren worden, zo worden wij ook slechts eenmaal wedergeboren, aangezien hij die Christus eenmaal waarlijk ingeplant is, nooit meer buitengeworpen zal worden, Joh. 6 : 37: „Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.” En daarom is het ook voldoende, dat het sacrament der wedergeboorte slechts eenmaal ontvangen wordt. 2. De Doop is een

publieke hulding of opneming in de Gemeente en in het verbond Gods, dat steeds vast blijft voor degenen, die na hun val zich béteren en bekeren, zodat zij geen nieuwe Doop, maar alleen boetvaardigheid nodig hebben. 3. De Doop kwam in de plaats der besnijdenis, zoals hierna nog onderwezen zal worden; en die besnijdenis placht een sacrament der inhuldiging te zijn, en ook niet vaker dan eenmaal bediend te worden.

3. De instelling van de Doop, en wat de woorden der instelling betekenen.

Vraag 71: Waar heeft ons Christus toegezegd, dat Hij ons zo zeker met Zijn bloed en Geest wassen wil, als wij met het water des Doops gewassen worden?

Antwoord: In de inzetting des Doops, welke aldus luidt: „Gaaf dan henen, onderwijst alle volken, dezelve dopende in den Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes“ a. „Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden“ b). Deze belofte wordt ook herhaald, waar de Schrift de Doop het „bad der wedergeboorte“ c) en een „afwassing der zonden“ noemt d).

- a) Matth. 28 : 19.
- b) Marc. 16 : 15v.
- c) Tit. 3 : 5.
- d) Hand. 22 : 16.

Verklaring van Vraag 71.

De Auteur van de ingestelde Doop is Christus. Want Johannes heeft eerst gedoopt op gezag van Christus, als een voorloper van Hem, en als door Hem gezonden, Mal. 3 : 1, Joh. 3 : 28. Daarna heeft Christus in 't publiek de Doop in de plaats der besnijdenis gesteld, en als een sacrament van het Nieuwe Testament Zijn discipelen bevolen om in de Gemeente te onderhouden en van dan af steeds te gebruiken.

De woorden der instelling staan in Matth. 28 : 19: „Gaaf dan henen, onderwijst alle volken, dezelve dopende in den Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes.” En in Marc. 16 : 16 wordt er een belofte aan toegevoegd: „Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden.” Deze belofte wordt herhaald en verklaard, wanneer de Schrift de Doop het bad der wedergeboorte en een afwassing der zonden noemt, Tit. 3 : 5 en Hand. 22: 16. Maar aangezien in deze instelling het bewijs van de omschrijving van de Doop en van zijn voornaamste bedoelingen begrepen is, moeten wij de woorden van deze instelling in 't kort verklaren.

„Gaaf henen, onderwijst alle volken.”

Hij zegt „alle volken”, en niet slechts sommige, of enkel de nakomelingen van Abraham, maar in totaal alle volken, zonder enig onderscheid. Hier wordt de afscheiding van de tussenmuur weggenomen, waardoor de heidenen van de gemeenschap der Joden afgesneden werden; en hiermee wordt een verschil aangewezen tussen de sacramenten van het Oude én van het Nieuwe Testament. Want de oude sacramenten waren alleen voor de Joden ingesteld, maar van dit nieuwe sacrament heeft Christus gewild, dat het gemeen zal zijn niet alleen voor de Joden, maar ook voor alle andere volken.

„Onderwijst en doopt ze.”

Namelijk allen, die uw leer hebben aangenomen, en tot Mij zullen komen om Mijn

discipelen te worden. Maar onder hen moesten ook de kleine kinderen geteld worden van degenen, die tot Christus komen, of van de discipelen van Christus. Want ook zij zouden Christus' discipelen zijn of met hun ouders tot de Gemeente overgaan, of in de Gemeente, als in Christus' school, geboren worden. Want in de Gemeente geboren worden betekent voor de jonge kinderen ongeveer hetzelfde als hun belijdenis.

Merkt goed op de volgorde. Hij gebiedt, dat ze eerst zullen onderwezen en daarna gedoopt worden. Maar dan spreekt Hij van de volwassenen, die tot Christus bekeerd zouden worden. Daarom geeft Hij twee dingen te kennen:

1. Dat de sacramenten niet stom behoren te zijn, maar dat de leer erbij gedaan moet worden;
2. dat bij de volwassenen de leer of het Woord moet voorafgaan en de Doop (daarop) volgen.

„In den Naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes.”

In het Grieks staat „èn tó onómati” of „eis tó onoma”, of „epi tó onomati”, d.w.z. in het Latijn: „in nomine” of „in nomen”, of „super nomine.” En al deze uitdrukkingen betekenen één en hetzelfde, en worden op diverse plaatsen der Heilige Schrift ook zo opgevat, n.l. voor: „in de naam.” Dopen in de Naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes betekent:

1. Dopen op gezag, bevel en gebod van de waarachtige God, Welke is de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, en in Zijn plaats de Doop bedienen. „Wie ulieden hoort (zegt Christus tot de Apostelen, Luk. 10 : 20), die hoort Mij.” En de Schrift zegt, dat Christus doopte, toen Zijn discipelen doopten, Joh. 4 : 1.

2. Verklaren, dat hij die gedoopt wordt, door de Vader, de Zoon en de Heilige Geest in genade of in het verbond aangenomen wordt.

3. Degene die gedoopt wordt, verplichten om de Vader, de Zoon en de Heilige Geest te dienen. Daarom betekent gedoopt worden in de Naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes, dat vanwege het algemene bevel en gezag van deze Drie Personen ons de Doop gegeven wordt; en dat deze Drie Personen ons betuigen, dat Zij ons in genade aannemen, en ons, als wij geloven, al de weldaden willen geven, die door de Doop worden betekend. Dat wij, tenslotte, van onze kant verplicht worden, om deze waarachtige God, n.l. de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, te kennen, geloven, dienen, vertrouwen en aan te roepen. En daarop ziet Paulus, als hij in 1 Kor. 1 : 13 zegt: „Zijt gij in Paulus' naam gedoopt?” alsof hij zeggen wilde: Hem dient gij eigen te zijn, voor Wie ge u in de Doop hebt laten optekenen en aan Wie ge u verbonden hebt.

„Des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes.” Zo zijn dus deze drie Goddelijke Zelfstandigheden, Die Eenswezens zijn, de enige waarachtige God, Welke de Gemeente aanroept. Tevens zien wij hier de orde der Goddelijke Personen en Hun werkingen inzake onze zaligheid en verlossing aangewezen, namelijk dat wij van de Vader, door de Zoon worden aangenomen, en door de Heilige Geest geheiligd.

„Die geloofd zal hebben.”

Bij de Doop wordt de voorwaarde om te geloven gesteld. Want geloof is nodig om de goederen, die aan de gedoopten beloofd en verzegeld worden, te ontvangen, omdat zonder geloof de volgende belofte geen kracht heeft noch de Doop van voordeel is. Daarom wordt met het woord geloven aangeduid, dat het wettig gebruik van de Doop om geloof vraagt; zoals alle andere sacramenten zonder geloof krachtig noch nuttig zijn; vgl. Rom. 2 : 25: „Want de besnijdenis is wel nut, indien gij de wet doet; maar indien gij een overtreder der wet zijt, zo is uwe besnijdenis voorhuid geworden.” Want bij een onwettig gebruik, dat zonder geloof plaats heeft bij degenen die ze gebruiken, zijn de sacramenten geen sacramenten (meer). „En gedoopt zal zijn.” Ons geloof moest

ook door een uiterlijk teken bevestigd worden. Daarom doet Christus er deze voorwaarde van de Doop bij, opdat wij weten zouden, dat wij niet slechts uit het geloof, maar ook door dit uiterlijk teken ervan verzekerd zijn, dat wij tot het getal behoren van hen die zalig zullen worden.

"Die zal zalig worden."

Dit is de belofte der zaligheid, welke aan het teken verbonden is. En deze belofte vervat de ganse verlossing en alle weldaden van Christus, die samengevoegd zijn met de eeuwige zaligheid. Daarom dient de gedoopte te weten, dat hij zalig gemaakt wordt, d.w.z. dat hij ontvangt en bezit al die weldaden, die door deze uiterlijke ceremonie betekend worden, dat hij gerechtvaardigd en tot het eeuwige leven wedergeboren wordt. Want geen belofte is vast en krachtig zonder geloof. En de belofte der zaligheid wordt aan het geloof en de Doop verbonden, maar niet op dezelfde manier n.l. aan het geloof als een instrument, dat nodig is om de zaligheid te ontvangen, en aan de Doop als een teken, dat de zaligheid verzegelet, welke door het geloof ontvangen is.

„Die niet geloofd zal hebben", te weten: hetzij hij al dan niet gedoopt is geweest. Want het gebruik van het sacrament zonder geloof maakt niet zalig, zomin als daarentegen het niet-ontvangen van het sacrament verdoemt, mits er geen verachting bij komt. Want (volgens de regel van Bernardus) verdoemt niet het ontberen, maar de verachting der sacramenten; omdat verachting in strijd is met het geloof.

Bastingius, Lansbergen. Dus is het een schandelijke dwaling van de Rooms-katholieken, ten eerste, wanneer zij beweren dat de Doop ons door de uiterlijke toediening (ex opere operato) de genade meedeelt; daar immers de Heilige Schrift ervan getuigt, dat sommigen wel gedoopt zijn, die toch niet zalig werden en deel noch lot in dit Woord hadden; zoals wij lezen van een Judas en van Simon de Tovenaar, Matth. 26 : 24, Hand. 8 : 13 en 21. Vervolgens, wanneer zij (de r.k.) menen, dat werkelijk niemand kan zalig worden, of hij moet de uiterlijke Doop ontvangen; en daarom hebben zij bevolen, dat in tijd van nood - zoals zij zeggen - de vroedvrouwen de kleine kinderen wel mogen dopen. Want nog afgezien van het feit, dat de zaligheid in het geheel niet aan dat uiterlijke teken gebonden is en de kinderen der gelovigen door het bloed van Christus innerlijk gewassen zijn, heeft ook Christus de vrouwen nergens geboden of toegelaten te dopen, maar uitsluitend de Apostelen en hun die hen zouden opvolgen, welke Hij tot het ambt roept om het Evangelie te prediken. Want niemand anders mag dopen, dan wie ertoe geroepen is, om het Evangelie te prediken, Matth. 28 : 19. Maar de Apostel gebiedt, dat de vrouwen in de Gemeente zullen zwijgen, 1 Kor. 14 : 34. Daarom mogen zij ook niet dopen. Daarom moet men niet denken, dat zij allen tezamen verdoemd zijn, die ongedoopt sterven. Want wanneer de kerkvader Ambrosius over de dood van keizer Valentinianus spreekt, zegt hij zeer terecht, dat hij de Doops-genade niet gemist heeft, aangezien hij hevig naar de Doop verlangd had, hoewel hij niet gedoopt was.

Vandaar ook, dat Christus bij de tegenstelling der belofte niet beide delen herhaalt, en zegt: „Wie niet geloofd zal hebben en niet gedoopt zal zijn." Want geloof en Doop zijn niet in dezelfde zin nodig tot de zaligheid. Want het geloof is gans en al nodig ter zaligheid, zodat niemand zonder geloof kan zalig worden, Hebr. 11 : 6: „Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen." Maar de sacramenten zijn eerst dan noodzakelijk, wanneer men ze hebben kan volgens de instelling van Christus, en dat deels om Gods bevel en deels om onze zaligheid.

4. Welke uitdrukkingen de Heilige Schrift i.v.m. de Doop gebruikt.